

Varování od dolu Turów. Podzemní stěna k ochraně české vody nestačí, je potřeba zbudovat delší

Hnědouhelný důl a elektrárna Turów těsně za českou hranicí. Na snímku pohled z české strany od obce Uhelná.
autor: HN - Václav Vašků

Martin Biben, redaktor
26. 5. 2021 / **16:00** / 5 minut čtení

TURÓW VODA UHLÍ DŮL TĚŽBA EKOLOGIE

Za případný souhlas s rozšířením polského dolu Turów by mělo Česko podle hydrogeologů žádat důkladnější ochranu podzemní vody. Šanci k tomu vládě dává Soudní dvůr Evropské unie, který minulý týden nařídil Polsku zastavit těžbu až do urovnání sporu. Poláci důl plánují rozšířit směrem k českým hranicím o čtyři čtvereční kilometry. Lidé žijící poblíž se proto obávají o vodu, které v posledních letech kvůli dolu i vlivem sucha ubývá.

Poláci ale těžbu pozastavit odmítají a na zvětšení hnědouhelného dolu trvají. Kvůli ochraně českých studen začali alespoň budovat podzemní stěnu. Ta by však podle hydrogeologů z České geologické služby měla být delší. Česká a polská vláda nyní po rozhodnutí Soudního dvora EU **chystají dohodu**, podle které by Polsko mělo investovat asi 1,1 miliardy korun do ochranných opatření a budování nových vodovodů.

Tento článek patří do placené sekce.

Pro vás jej odemknul někdo, kdo má předplatné.

Pokud budete předplatitelem, budete moci stejným způsobem odemknat placené články i pro své přátele. A získáte i řadu dalších výhod.

Právě podzemní stěna tvoří klíčový prvek plánu na ochranu české vody. Vzniknout má pomocí sítě vrtů, které polští těžaři naplní nepropustným materiálem, směsí jílu a cementu. „V hloubce až 120 metrů by měla vytvořit mezi dolem a naším územím více než kilometr dlouhou pro vodu neprostupnou zeď,“ uvedl ředitel České geologické služby Zdeněk Venera.

O díle mají ale čeští hydrogeologové zatím jen kusé informace. Nejsou si navíc jistí, že bude skutečně účinné. „Není úplně zřejmé, že nás ta stěna ochrání. Uvítali bychom, kdyby pokračovala ještě dál směrem na jihovýchod až do úseku, který by kryl vodní zdroj Uhelná, využívaný pro zásobování Hrádku nad Nisou,“ popsal Venera.

Češi a polský důl

Kvůli vlivu na životní prostředí a zdroje vody v pohraničí odmítlo Česko rozšíření polského dolu Turów už v roce 2019. Polsko ale na záměru trvá a tamní ministerstvo klimatu dokonce loni v březnu o šest let prodloužilo firmě koncesi na těžbu. Letos v dubnu navíc povolilo těžbu do roku 2044. Důl by se měl rozšířit z 26 až na 30 kilometrů čtverečních.

S výstavbou stěny začali Poláci koncem roku 2019, loni v říjnu měla být ze 70 procent hotová. „Máme informace z podzimu, že termín dokončení je červen 2022. Pak by měla stěna fungovat. Poláci budou případně hledat místa, kde stěna netěsní, a injektáž doplňovat,“ uvedl další z pracovníků geologické služby, hydrogeolog Ondřej Nol. Zatím se ovšem podle expertů vliv stěny nijak neprojevil. Vody v oblasti dál ubývalo. „Musíme ale uznat, že efekt se má projevit až ve chvíli, kdy bude stěna kompletní,“ dodal Nol.

Podle odborníků z geologické služby je prokázáno, že důl má vliv na úbytek vody zejména v hlubokých vrstvách. „V lokalitě jsou zjednodušeně řečeno svrchní vodonosné vrstvy a hlubší vodonosné vrstvy. V těch druhých hladina podzemní vody od poloviny osmdesátých let klesla o 70, někde až téměř o 80

metrů. Hovořím o vrtech hlubokých až 350 metrů. Loni se pokles ještě zrychlil a dosáhl až deset metrů za rok,“ vysvětlil Nol.

Pro české obyvatele jsou ale důležitější svrchní vrstvy, z nich se voda odebírá v Uhelné i v mnoha domovních a obecních studnách. „U vrtu v Uhelné hladina za stejné období klesla o více než dvacet metrů. Od roku 2015 je to v průměru o tři metry za rok,“ dodal Nol.

U mělkých vrstev je však podle něj obtížné oddělit vliv dolu od sucha, kvůli kterému hladiny ve studnách klesají už řadu let. „Zatímco u hlubších vodonosných vrstev se i s polskou stranou shodujeme, že pokles je jednoznačně způsoben zejména činností dolu, ve svrchních vrstvách je to jinak, zde jsou tři vlivy. Turów, kde jsou od roku 2015 větší odběry vody, vlastní odběr v Uhelné a samozřejmě sucho. Dopad jednotlivých vlivů jednoznačně rozlišit zatím neumíme,“ řekl hydrogeolog.

SOUVISEJÍCÍ

Až voda zmizí, bude pozdě, bojí se lidé z okolí Turówa. Ať Poláci zaplatí nové zdroje a vodovody, říkájí

21. 11. 2019

Když minulý týden český ministr životního prostředí Richard Brabec prohlásil, že Česko v písemném stanovisku odmítne rozšíření polského...

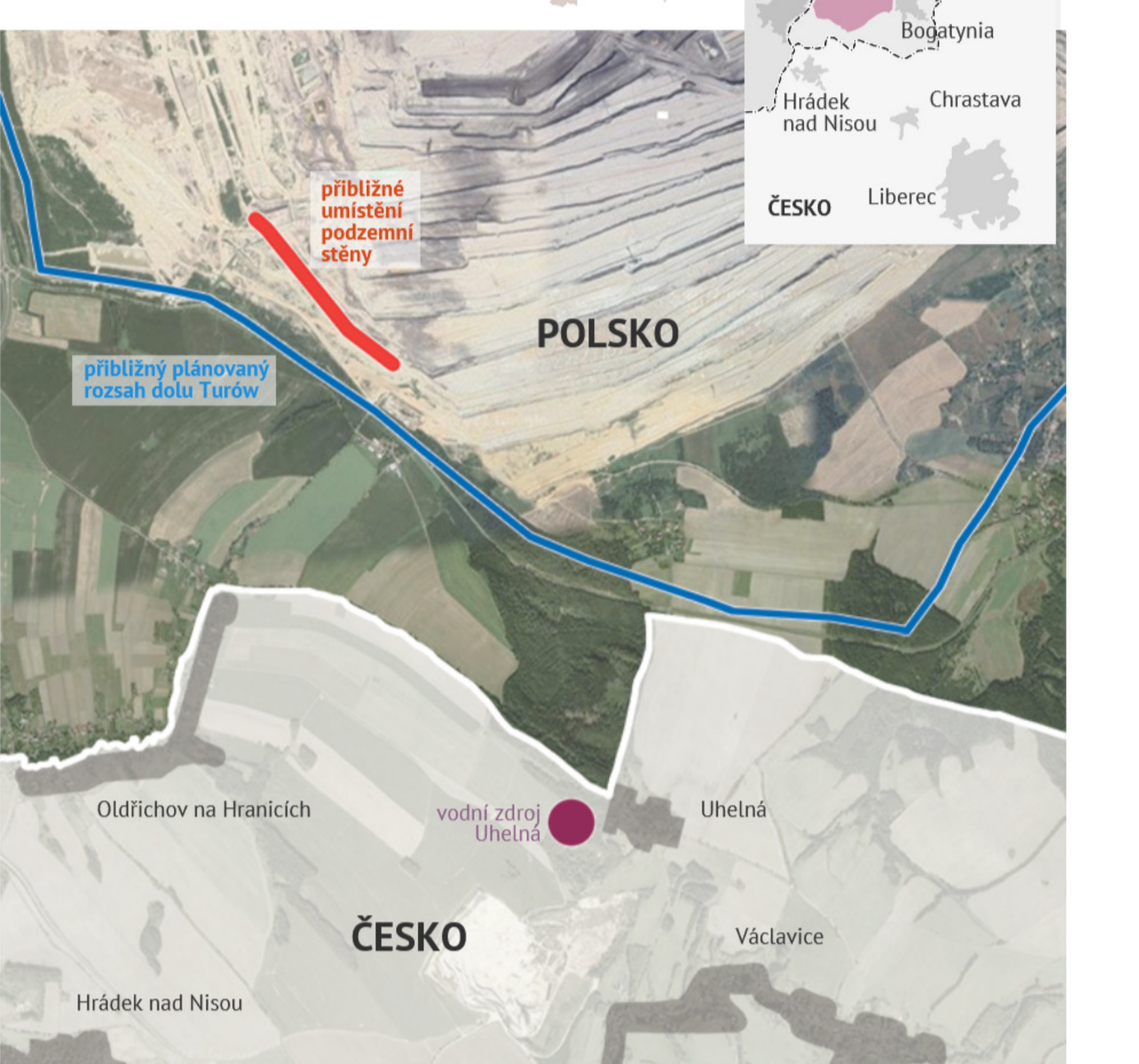
Jednoznačně ohroženou je podle analýz oblast jižně od Hrádku nad Nisou a okolí Uhelné. „Je to přesně oblast, ke které se má důl rozšiřovat,“ uvedl Venera.

Oblast Frydlantska, kde také panovaly obavy, že v ní mohou desítky tisíc lidí přijít o vodu, podle expertů zatím ohrožená není. „Během pětiletého projektu jsme zjistili, že se tam vliv neprojevuje,“ sdělil ředitel Venera. Nol uvedl, že na Frydlantsku, na rozdíl od oblasti Uhelné, dlouho nebyl žádný monitorovací systém. „Řada vrtů pak vznikla přímo na hranici, abychom zjistili, zda podzemní voda nepřetéká k dolu Turów, ale nic takového jsme neprokázali. Jsou to však předběžné výsledky. Jak se to bude vyvíjet a chovat v příštích letech, nelze říci,“ dodal expert.

Geologové sledují i poklesy terénu, které by mohly způsobit poškození domů. Zatím ale jen pomocí satelitních snímků. „Ty prokázaly, že pomalé pohyby, poklesy, zejména na okraji Hrádku nad Nisou, skutečně nastávají. Nejvýraznější byly poklesy pět až 10 milimetrů za rok. Zdokumentováno, že je to vlivem dolu, ale nemáme,“ řekl Venera. Poklesy podle něho souvisí i s vysycháním půdy. „Bude to dále sledovat státní podnik Diamo pomocí pevných geodetických bodů, potřebujeme delší časový úsek,“ dodal ředitel.

Důl Turów a české pohraničí

Polský hnědouhelný lom se má přiblížit až na několik set metrů od české hranice. Zdroje pitné vody má ochránit podzemní stěna na jeho jihozápadním okraji. Hydrogeologové by ale uvítali, kdyby byla delší a pokračovala na jihovýchod k osadě Uhelná.

Grafika: Michal Vocol

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

■
f Sdílet článek
TWEET
ODEMKNOUT ČLÁNEK

REKLAMA | Předplatné HN+ je zcela bez reklam.

DOPORUČUJEME

Ranní brífink Honzy Hrušovského:
Prodávát obrazy jako NFT je vzrušující, říká výtvarník. A jak na výuku v Minecraftu?

NABÍDKA PRACOVNÍCH POZIC

jobs

Práce

Kurzy

- Vedoucí projektový ředitel
- Manažer restaurace i fitness centra
- Regional Project Leader - Industry 4.0
- Regional Automation Leader - Factory 4.0
- LEAN MANAGER (MF)
- Obchodní ředitel v malé české společnosti
- Vedoucí project manager - divize projektového řízení
- Manažer/ka SW týmu Olomouc
- MANAŽER LOGISTIKY
- Obchodní ředitel

Další nabídky práce »

Tip: Kurzy, školení a semináře »

JEŠTĚ SI PŘEČTĚTE

Čipový hladomor odhalil bohorovnost, s jakou automobilky přistupují k plánování, říká expert na globalizaci Kořan

Před 7 min

Evropská unie uvažuje o stavbě vlastní továrny na polovodiče, kterým by ukojila hlad firem po...

Opomíjené skvosty Česka: Protiatomový kryt v Brně nebo rozhledna ve tvaru šroubovice DNA

Včera

FOTOGALERIE Kam v létě? Chcete navštívit něco zajímavého, ale netisnit se se stovkami dalších návštěvníků?...

Auta za miliony, přezutí pneumatik za 40 tisíc. Kontroloři odhalili v hospodaření Hnilčkovy agentury 32 nedostatků

Před 14 min

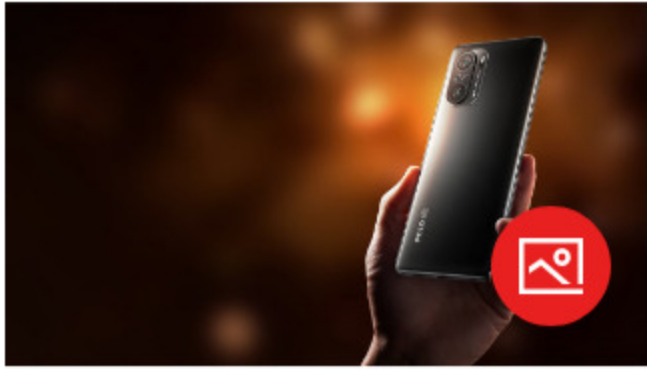
Národní sportovní agentura (NSA), kterou do poloviny května vedl expolanec hnutí ANO Milan...

Před 39 min

Průlomový rozsudek, energetické firmy musí být na pozoru. Nizozemský soud nařídil firmě Shell výrazně snížit emise skleníkových plynů

Nizozemský soud ve středu rozhodl, že britsko-nizozemský ropný koncern Royal Dutch Shell musí do...

Před 1 hod

Poco F3 jde proti proudu. Může se klidně postavit (nejen) iPhoneu SE a porazit ho výstavou i cenou

RECENZE Nesmírně „výhodné“ telefony s procesory, za které by se výrobci dříve styděli, to bylo...

Před 1 hod

Babiš je Pac-Man, co všechno vyžírá. Polí Agrofertu jsme pomohli, říká člen Ztohoven

DVTV Andrej Babiš je ten nejvrchnější kapitalista, který zároveň parazituje na socialistickém systému,...